

2008

Informační technologie - Registry metadat (MDR) - Část 2: Klasifikace	ČSN ISO/IEC 11179-2 97 9736
---	---------------------------------------

Information technology - Metadata registries (MDR) -
Part 2: Classification

Technologies de l'information - Registres de métadonnées (RM) -
Partie 2: Classification

Informationstechnik - Metadenregistrierung (MDR) -
Teil 2: Klassifizierung

Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO/IEC 11179-2:2005. Překlad byl zajištěn Českým normalizačním institutem. Má stejný status jako oficiální verze.

This standard is the Czech version of the International Standard ISO/IEC 11179-2:2005. It was translated by Czech Standards Institute. It has same status as the official version.

Nahrazení předchozích norem

Touto normou se nahrazuje ČSN ISO/IEC 11179-2 (97 9736) z dubna 2001.

Národní předmluva

Změny proti předchozím normám

Toto druhé vydání ruší a nahrazuje první vydání (ISO/IEC 11179-2:2000) za účelem harmonizace s ISO/IEC 11179-3:2003. Všechny normativní materiály ISO/IEC 11179-2:2000 zahrnující atributy a model klasifikačního schématu byly modifikovány a začleněny do ISO/IEC 11179-3:2003. Toto druhé vydání ISO/IEC 11179-2 obsahuje určité méně závažné rozpracování kapitoly 4.10 (Oblast klasifikace) ISO/IEC 11179-3:2003.

Informace o citovaných normativních dokumentech

ISO/IEC 11179 (všechny části) zavedeny v ČSN ISO/IEC 11179 (97 9736) Informační technologie - Registry metadat (MDR)

Vypracování normy

Zpracovatel: IČ 47572507, RNDr. Vratislav Datel, CSc.

Technická normalizační komise: TNK 42 Výměna dat

Pracovník Českého normalizačního institutu: Ing. Petr Wallenfels

Strana 3

MEZINÁRODNÍ NORMA
Informační technologie -
Registry metadat (MDR) -
Část 2: Klasifikace

ISO/IEC 11179-2
Druhé vydání
2005-11-15

ICS 35.040

Odmítnutí odpovědnosti za manipulaci s PDF souborem

Tento soubor PDF může obsahovat vložené typy písma. V souladu s licenční politikou Adobe lze tento soubor tisknout nebo prohlížet, ale nesmí být editován, pokud nejsou typy písma, které jsou vloženy, používány na základě licence a instalovány v počítači, na němž se editace provádí. Při stažení tohoto souboru přejímají jeho uživatelé odpovědnost za to, že nebude porušena licenční politika Adobe. Ústřední sekretariát ISO nepřijímá za její porušení žádnou odpovědnost.

Adobe je obchodní značka „Adobe Systems Incorporated“.

Podrobnosti o softwarových produktech použitých k vytvoření tohoto souboru PDF lze najít ve Všeobecných informacích, které se vztahují k souboru; parametry, pomocí kterých byl PDF soubor vytvořen, byly optimalizovány pro tisk. Soubor byl zpracován s maximální péčí tak, aby ho členské organizace ISO mohly používat. V málo pravděpodobném případě, tj. když vznikne problém, který se týká souboru, informujte o tom Ústřední sekretariát ISO na níže uvedené adrese.

Všechna práva vyhrazena. ©ádná část této normy nesmí být reprodukována nebo zpracována jakoukoli další formou, jako například elektronickou, mechanickou, včetně fotokopíí a mikrofilmu bez písemného povolení ISO, povolení lze vyžádat na níže uvedené adrese, nebo u členské národní organizace v zemi žadatele.

ISO copyright office
Case postale 56, CH- 1211 Geneva 20
Tel. +41 22 749 01 11
Fax. +41 22 734 09 47
e-mail copyright@iso.org
Web www.iso.ch

Strana 4

Obsah

	Strana
Předmluva	
.....	
..... 5	
Úvod	
.....	
..... 6	
1 Předmět normy	
.....	
.. 7	
2 Normativní odkazy	
.....	
..... 7	
3 Termíny a definice	
.....	
..... 7	
4 Atributy Klasifikačního Schématu.....	
..... 8	
5 Mechanismus pro klasifikování spravované položky.....	
..... 9	
Příloha A (normativní) Oblasti metamodelu MDR obsahující atributy klasifikačního schématu.....	
..... 10	
Bibliografie	
.....	

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) a IEC (Mezinárodní elektrotechnická komise) spolu tvoří celosvětový normalizační systém. Národní instituce, které jsou členy ISO a IEC, se podílí na vývoji mezinárodních norem prostřednictvím svých technických komisí ustavených těmito institucemi tak, aby reprezentovaly jednotlivé technické obory. Technické komise ISO a IEC spolupracují v oblastech společného zájmu. Další mezinárodní organizace, vládní i nevládní, se ve spolupráci s ISO a IEC také účastní těchto prací. V oblasti informační technologie ustavila ISO a IEC společnou technickou komisi ISO/IEC JTC 1.

Mezinárodní normy jsou navrhovány v souladu s pravidly, které jsou obsaženy v části 2 Směrnic ISO/IEC.

Hlavní úlohou společného technického výboru je příprava mezinárodních norem. Návrhy mezinárodních norem přijatých touto společnou komisí jsou rozesílány národním institucím ke schválení před jejich přijetím jako mezinárodní normy. Jsou schvalovány podle procedury vyžadující přinejmenším souhlas 75% z hlasujících členů.

Je nutné upozornit na to, že některé prvky tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv. ISO a IEC nemohou nést odpovědnost za identifikaci jakýchkoli nebo všech takových patentových práv.

Mezinárodní normu ISO/IEC 11179-2 připravila společná technická komise ISO/IEC JTC 1, *Informační technologie*, subkomise SC 32 *Správa a výměna dat*.

Toto druhé vydání ruší a nahrazuje první vydání (ISO/IEC 11179-2:2000) za účelem harmonizace s ISO/IEC 11179-3:2003. Všechny normativní materiály ISO/IEC 11179-2:2000 zahrnující atributy a model klasifikačního schématu byly modifikovány a začleněny do ISO/IEC 11179-3:2003. Toto druhé vydání ISO/IEC 11179-2 obsahuje určité méně závažné rozpracování kapitoly 4.10 (Oblast klasifikace) ISO/IEC 11179-3:2003.

ISO/IEC 11179 se skládá z následujících částí se společným názvem *Informační technologie - Registry metadat (MDR)*

- Část 1: *Rámec pro specifikaci a normalizaci*
- Část 2: *Klasifikace*
- Část 3: *Metamodel registru a základní atributy*
- Část 4: *Formulace definic dat*
- Část 5: *Principy identifikace a tvorby názvů*
- Část 6: *Registrace*

Úvod

Tato část ISO/IEC 11179 se soustřeďuje na část modelu registru metadat (MDR), která se nazývá *oblast klasifikace* (ISO/IEC 11179-3:2003, 4.10). Oblast klasifikace umožňuje registraci a správu celého *klasifikačního schématu* nebo části *klasifikačního schématu*. Volitelně lze použít klasifikační schéma ke klasifikování *spravovaných položek*, registrovaných artefaktů v registru metadat.

Bylo vynaloženo mnoho úsilí k vytvoření klasifikačního schématu a jeho použití s cílem vybudovat a rozšířit klasifikační struktury. Pro účely této části ISO/IEC 11179 se používají následující typy klasifikačních schémat proměnlivé diskriminační síly: klíčová slova, slovníky, taxonomie a ontologie (popisná schémata). Tato klasifikační schémata, včetně spravovaných položek v MDR, jsou potenciálně velmi užitečná k dokumentování objektů v reálném světě.

Existuje několik důvodů ke klasifikování objektů reálného světa. Klasifikace pomáhá uživatelům při vyhledávání jednotlivého objektu z rozsáhlé kolekce objektů, ulehčuje spravování a analýzu kolekce objektů a prostřednictvím dědičnosti poskytuje sémantický obsah, který není často dalšími atributy, jako jsou názvy a definice úplně specifikován.

Klasifikační schémata, popsaná v této části této části ISO/IEC 11179, jsou při aplikaci na klasifikaci spravovaných položek v MDR užitečná pro:

- odvozování a formulování abstraktních pojmů a aplikačních spravovaných položek;
- zjišťování vhodných atributů a dědičnosti hodnot atributů;
- odvozování názvů z řízeného slovníku;
- odstranění víceznačnosti;
- rozpoznávání nadřazenosti, rovnocennosti a podřazenosti pojmů spravovaných položek;
- rozpoznávání vztahů mezi spravovanými položkami;
- pomoc při vývoji modulárně navrhovaných názvů a definic.

Příprava ISO/IEC 11179 byla také inspirována potřebou normalizovat procedury pro navrhování dat, které zajistí postupný vznik datových prvků schopných podporovat elektronickou výměnu dat.

Každý výše uvedený typ klasifikačního schématu má své silné a slabé stránky a poskytuje základ, na němž lze vybudovat určité speciální vlastnosti. Například klíčová slova umožňují rychlým způsobem poskytnout uživateli určitou pomoc při lokalizování potenciálně užitečných spravovaných položek. Tezaurus poskytuje strukturovanější přístup upravováním popisných termínů do struktury širších, užších a příbuzných klasifikačních kategorií. Taxonomie poskytuje klasifikační strukturu přidávající sílu dědičnosti významu od obecného taxonu ke specializovanému taxonu. Ontologie se sdruženými gnozeologiemi (naukami o poznání) mohou poskytnout bohaté, přesně definované struktury (například řízené acyklické grafy s vícenásobnou dědičností), které mohou nést informace vyžadované softwarem, jako jsou inteligentní agenti a zprostředkovatelé, kteří jsou užiteční při obstarávání inteligentních informačních služeb.

1 Předmět normy

Tato část ISO/IEC 11179 znovu stanovuje a podrobně rozvádí procedury a techniky z ISO/IEC 11179-3:2003 pro registrování klasifikačních schémat a klasifikování spravovaných položek v MDR. Všechny typy spravovaných položek lze klasifikovat včetně objektových tříd, vlastností, zobrazení, domén hodnot a pojmů datových prvků právě tak, jako samotné datové prvky.

Tato část ISO/IEC 11179 vytváří soubor principů, metod a procedur pro určení toho, co je potřebné (minimálně) k dokumentaci umožňující sdružování různých datových prvků s jedním nebo více klasifikačními schématy. Tyto obsahují názvy, definice a další hlediska klasifikačního schématu a jeho obsahu. K získání těchto informací lze použít soubor atributů. Konkrétní atributy specifikuje tato část ISO/IEC 11179 společně se strukturou jejich obsahu. V případě, že je to nezbytné, mohou uživatelé soubor atributů rozšířit. Další informace mohou doprovázet taxonomii nebo ontologii; mohou například poskytnout doporučený soubor kvalifikátorů, které lze použít v objektové třídě pro lepší kvalifikaci klasifikace určité spravované položky, vlastnosti nebo zobrazení taxa. Tato část ISO/IEC 11179 shrnuje základní atributy a model specifikovaný v ISO/IEC 11179-3:2003.

Například, v této části ISO/IEC 11179 se ukazuje, jak lze vybrané komponenty datových prvků sdružit s klasifikačním schématem pomocí zde specifikovaných atributů. Účelem použití jednoho nebo více klasifikačních schémat je poskytnout správnou pojmovou bázi pro odvození metadat, která jsou sémanticky čistá a projektově úplná.

Tato část ISO/IEC 11179-2 nedává prioritu žádnému klasifikačnímu schématu. Schválení určitého taxonomického přístupu, a/nebo určité gnozeologie není předmětem této části ISO/IEC 11179. Těmi se zabývají jiné normalizační komise, a/nebo jsou „ušity na míru“ určitému oboru úvah. Síla klasifikačního schématu a funkčnosti obsahu jsou vhodnou oblastí soutěže. Další normalizační komise vytvářejí nebo již vytvořily normativní jazyky pro klasifikační účely, a/nebo určité techniky a struktury, které mohou být obsaženy v této mezinárodní normě. Například, National Information Standards Organization (NISO) vytvořila normu pro vytváření tezauru. Ta je vhodná k dokumentování vývoje, rozšíření a údržby každé klasifikační struktury. Takové atributy lze na základě principu rozšiřitelnosti přidat k atributům specifikovaným v této části ISO/IEC 11179. Ty však nejsou v této normě zahrnuty.

Každá registrační autorita, jak je popsáno a specifikováno v ISO/IEC 11179-6, může klasifikovat spravované položky podle klasifikačních schémat, struktur a obsahu, které považuje za vhodné. Při dokumentování klasifikačních hledisek spravovaných položek musí registrační autorita používat principy, metody, procedury a atributy, specifikované v této části ISO/IEC 11179.

-- Vynechaný text --